

KTL – Karelian Institute

Posted on October 13, 2021 by alicjaf

Koronapandemian vaikutukset työhön

Kirjoittaja: Arja Kurvinen (erikoistutkija, Itä-Suomen yliopisto)

Tehostettu siivous lisäsi työmäärää huomattavasti.

Koronapandemia on vaikuttanut työhön ja osaamisen kehittämiseen monin tavoin

Ei ole yllättävää, että koronapandemia on muuttanut työn tekemistä, sillä suuri osa työntekijöistä on siirtynyt etätyöhön ja oletettavasti jatkaa työtään monipaikkaisesti pandemian jälkeenkkin. Koronapandemian vaikutukset työhön vaihtelevat, koska on olemassa paljon erilaisia työtehtäviä. Kaikille etätyö ei ole ollut mahdollista. Tutkimuksemme antaa uutta näyttöä siitä, että pandemialla on ollut vaikutuksia myös osaamisen kehittämiseen työssä.

Olemme tutkineet työn ja työntekijöiden siirtymistä kunnista kuntaomisteisiin osakeyhtiöihin sekä työn ja osaamisvaatimusten muutoksia siirtymässä. Tutkimuksemme kohteena oli kaksi 2010-luvun lopulla perustettua julkisomisteista osakeyhtiötä, joissa on kunnista ja kuntayhtymistä eri vaiheissa osakeyhtiöihin liikkeenluovutuksella siirtyneitä työntekijöitä. Toinen kuntaomisteisesta yhtiöstä tuottaa ateria- ja puhtauspalveluja ja sen palveluksessa on yli 500 työntekijää. Toisessa yhtiössä tuotetaan talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja ja siinä on noin 400 työntekijää. Teimme yhtiöiden henkilöstölle kyselyn keväällä 2021 ja siinä yhteydessä selvitimme myös koronapandemian vaikutuksia työhön ja osaamisen kehittämiseen. Vastauksia kyselyyn saimme yhteensä 224 vastausprosentin ollessa hieman yli 20.

Vaikutukset työhön eriytyvät

Koronapandemia muutti työtä monella tavalla. Sen vaikutuksesta lisääntyi eniten työtahti ja digilaitteiden käyttö vuorovaikutuksessa ja koulutuksessa. Talous- ja henkilöstöhallintopalveluyhtiössä useammat työntekijät kuin ateria- ja puhtauspalveluyhtiössä

kokivat digilaitteiden käytön lisääntyneen. Silti molemmissa yhtiöissä digilaitteiden käyttö vuorovaikutuksessa ja koulutuksissa lisääntyi pandemian aikana.

Odotetusti koronapandemia lisäsi etätyötä, mutta vaikutukset eriytyivät yhtiöittäin. Ateria- ja puhtauspalveluissa monet työtehtävistä edellyttävät työpaikalla työskentelyä, joten siellä etätyö ei juurikaan lisääntynyt. Sen sijaan talous- ja henkilöstöhallintoyhtiössä etätyön tekeminen lisääntyi merkittävästi. Vuorostaan työtahdin koettiin kiristyneen erityisesti ateria- ja puhtauspalveluissa.

Koronapandemia ei lisännyt mainittavasti työpaikan menettämisen tai lomautuksen uhkaa. Ateria- ja puhtauspalveluyhtiön vastaajat tosin kokivat enemmän lomautuksen uhkaa tai epävarmuutta työn jatkuvuudesta kuin toisen tutkimuksessa mukana olleen yhtiön vastaajat. Työn epävarmuuden kokeminen oli yhteydessä koulutukseen siten, että korkea-asteen tutkinnon suorittaneet kokivat muita vähemmän epävarmuutta työn jatkuvuudesta. Lomautuksen uhkaa kokivat erityisesti vailla ammatillista koulutusta olevat ja ammatillisen koulutuksen suorittaneet, kun taas korkea-asteen suorittaneet kokivat, ettei lomautus uhannut heitä.

Vaikeuksien lisäksi kyselyyn vastaajilla oli myös positiivisia kokemuksia.

Kyselyn avovastaukset avasivat lisää koronapandemian vaikutuksia erilaisissa työtehtävissä. Ateria- ja puhtauspalveluissa työmäärä lisääntyi. Esimerkiksi tehostettu siivous lisäsi työmäärää huomattavasti. Erityisesti poikkeustilanteen alkuaikana uusia ohjeistuksia tuli usein, muutokset työssä olivat toistuvia ja tiedonkulussa koettiin ongelmia. Yksin työtä tekevät kokivat jääneensä entistä enemmän yksin eikä kaikki tiedonvälitys ei saavuttanut heitä. Ajoittain oli myös ongelmia kasvomaskien ja -suojainten, käsidesien ja muiden tarvikkeiden saannissa. Työskentely kasvomaskien kanssa oli raskasta sekä huoli, epävarmuus ja stressi lisääntyivät. Pelko koronaviruksesta ja sen tartunnan saamisesta oli jatkuvasti läsnä työssä. Työntekijät joutuivat joustamaan sekä vaihtamaan työpistettä ja tehtäviä, mikä tuntui raskaalta. Koronapandemia vähensi yhteydenpitoa esimiehiin ja toisiin työntekijöihin, kun yhteisiä kokouksia ei voitu järjestää. Poikkeuksellinen tilanne merkitsi joillekin myös lomautusta.

Vaikeuksien lisäksi kyselyyn vastaajilla oli myös positiivisia kokemuksia koronapandemian vaikutuksista työhön. Koronapandemian myötä työn arvostuksen koettiin parantuneen ja ateria- ja puhtauspalvelujen vastaajat kokivat tekevänsä tärkeää työtä. Koronapandemian aika mitä ilmeisimmin opetti myös kärsivällisyyttä ja lisäsi muutosten sietokykyä. Nyt epävarmuuteen on totuttu, joten muutokset eivät enää välttämättä aiheuta stressiä niin paljon kuin koronapandemian alussa. Poikkeusolojen seurauksena osalle työntekijöistä avautui myös aivan uusia työtehtäviä.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja tuottavan yhtiön työntekijät mainitsivat usein etätyöhön yleisesti liitettyjä etuja ja haittoja. Koronapandemia vauhditti etätyöhön ja paperittomaan toimistoon siirtymistä. Etätyöstä on tullut monelle tavanomaista, ja sitä halutaan ainakin osittain jatkaa tulevaisuudessa. Etätyö tuo joustoa työpäiviin ja työntekoa voi rytmittää itselleen sopivalla tavalla paremmin kuin työpaikalla. Etätyön etuna vastaajat mainitsivat työmatkoihin kuluvan ajan säästymisen, joka lisää vapaa-aikaa. Etätyön koettiin lisäävän myös työnteon tehokkuutta. Lisäksi etätyön tekeminen on helpottanut työn ja muun elämän yhdistämistä.

Etätyön ongelmaksi koettiin työntekijöiden välisen vapaamuotoisen kanssakäymisen ohentuminen ja muuttuminen. Verkkovälitteisesti toteutetut kahvihetket, työhyvinvointitoiminta tai muut tapahtumat eivät korvaa ihmisten fyysisiä kohtaamisia. Sosiaalisten kontaktien puute ja yksinäisyyden tunteet olivat etätyössä yleisiä. Työntekijät kokivat, että etätyössä hiljaisen tiedon siirtäminen hankaloitui ja yhteisöllisyys työssä väheni. Uusien työntekijöiden työhön perehdyttäminen oli erityisesti korona-ajan alkuvaiheessa haastavaa. Neuvojen kysyminen työkaverilta oli etätyössä vaikeampaa kuin samassa tilassa toimiessa.

Etätyö voi myös tiivistää tiimityötä ja yhteydenpitoa verkon välityksellä. Eri paikkakunnilla työskentelevien tiimin jäsenten yhteydenpito voi parantua, kun kaikki ovat samassa tilanteessa etätyössä. Koronapandemia vauhditti paikkariippumatonta tiimiytymistä. Etätyössä työyhteisön tiedonkulkua voi myös tasapuolistua. Etätyön aikana kehitettiin uusia toimintatapoja esimiesten ja työntekijöiden väliseen yhteydenpitoon. Verkkovälitteinen yhteydenpito ei rajoittunut pelkästään työtehtäviin, vaan työntekijät ”tapasivat” toisiaan myös työajan ulkopuolella verkossa.

Pandemian aikainen etätyö vaikeutti esimerkiksi työkaverin neuvomista.

Vaikutukset osaamisen kehittämiseen – etätyö vaikeuttaa epämuodollista työssä oppimista

Kyselyn tulosten mukaan koronapandemialla oli vaikutuksia myös osaamisen kehittämiseen. Pandemia- aika hankaloitti eniten tiimityötä, työkaverien kanssa epämuodollista ajatusten vaihtoa, uusien asioiden opettelua ja tiedonkulkua työyhteisössä. Koronapandemia vaikutti erityisesti talous- ja henkilöstöhallintopalveluja tarjoavan yhtiön työntekijöihin, jotka tekivät paljon etätyötä. Pandemian aikainen etätyö vaikeutti esimerkiksi työkaverin neuvomista, työkaverilta neuvon kysymistä sekä epämuodollista ajatusten vaihtoa. Etätyö vaikeutti myös uusien asioiden opettelua sekä ohjauksen ja tuen saamista. Ateria- ja puhtauspalveluja tuottavassa yhtiössä vaikutukset edellä mainituissa asioissa olivat lievemmät kuin talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja tuottavassa yhtiössä.

Ateria- ja puhtauspalveluja tuottavassa yhtiössä koronapandemia vaikeutti erityisesti työntekijöiden koulutukseen osallistumista. Poikkeusaika ei juurikaan vaikuttanut palautteen saamiseen esimieheltä. Tuloksista voi päätellä, että etätyö on vaikeuttanut työpaikalla oppimista ja osaamisen kehittämistä. Erityisen kielteinen vaikutus etätyöllä on ollut epämuodolliseen ajatusten vaihtoon työkaverien kanssa, mitä pidetään erittäin oleellisena tekijänä työpaikalla oppimisen ja kokemustiedon siirtymisen kannalta.

Kirjoitus perustuu Itä-Suomen yliopistossa toteutettuun *tutkimukseen Osaamisen merkitys muutoksessa, kun työ siirtyy kunnasta yhtiöön*. Tutkimus on toteutettu Työsuojelurahaston tuella.

[Facebook](#) [Twitter](#) [Email](#) [Jaa](#)

Categories [Arja Kurvinen](#) Tags [koronapandemia](#), [työn muutokset](#)

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND